gemeente
Weststellingwerf

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	
Registratienummer	0098161585
Documentnummer	0098467930
Portefeuillehouder	H. Zonderland
Griffier	0561-691**220**
BIJLAGEN	
Aantal bijlagen	
Begrotingswijziging	☒ nee ☐ ja
Stukken ter inzage	

ONDERWERP

Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslân

REDEN VOORSTEL

☒ Kaderstellen
☐ Controleren
☐ Budget autoriseren
☐ Consulteren
☐

B&W STELT DE RAAD VOOR OM

a. de Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslân (met kenmerk: 0098469886) vast te stellen;
b. in te stemmen met de brief aan de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijk Ordening (met kenmerk: 0098472653).

BIJLAGEN (worden meegezonden)

1. Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslân 0098469886
2. Advies Friese Funderingstafel 0098469968
3. Reactie advies Funderingstafel 0098469980
4. Reactienota Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslân 0098469981
5. Brief minister VRO Funderingsaanpak 0098472653

gemeente
Weststellingwerf

Aan de gemeenteraad

INLEIDING
Op 31 augustus heeft het college de ontwerp-Funderingsaanpak ter kennisgeving aangenomen. De gemeenteraad is hier, middels een memo, over geïnformeerd. Tegelijkertijd hebben ook de colleges van de andere veenweidegemeenten de ontwerpaanpak ter kennisgeving aangenomen. De Gedeputeerde Staten van Fryslân en het Dagelijks Bestuur van het Wetterskip Fryslân hebben de ontwerpaanpak vastgesteld, waarna deze ter inzage gelegd is conform de provinciale inspraakverordening. Tijdens de periode van terinzagelegging zijn zes zienswijzen ingediend. De reacties op deze zienswijzen, zijn samen met het de reactie op het advies van Funderingstafel verwerkt en hebben geleid tot een definitieve Funderingsaanpak.

ARGUMENTEN
In mei 2021 is het Veenweideprogramma 2021-2030 vastgesteld door Provinciale Staten van Fryslân en het Algemeen Bestuur van Wetterskip Fryslân. Het programma is vervolgens behandeld in de besturen van de zeven betrokken veenweidegemeenten: Leeuwarden, Heerenveen, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, De Fryske Marren, Weststellingwerf en Opsterland. Eén van de maatregelen uit het Veenweideprogramma 2021-2030 richt zich op het aanpakken van funderingsproblematiek.

Eén van de oorzaken van funderingsproblematiek is de voortdurende ontwatering van het veenweidegebied. Als gevolg daarvan ontstaat bodemdaling en komen de grondwaterstanden steeds lager te liggen. Hierdoor komen houten funderingen, gebruikt bij woningen/opstallen tot ca. 1970, uiteindelijk geheel of gedeeltelijk boven water te staan en worden deze aangetast. Wanneer de droogstand langdurig is, treedt er schade op aan de fundering en het pand.

Problemen met funderingen ontstaan echter niet alleen door verlaging(en) van het oppervlaktewaterpeil (waterhuishoudkundige factoren). Klimatologische, natuurlijke en bouwtechnische factoren hebben ook invloed op het grondwaterpeil en/of op de funderingen onder een pand. Vaak ligt de oorzaak van schade bij een combinatie van deze factoren. In de meeste gevallen is er sprake van multicausaliteit.

In het Veenweideprogramma is afgesproken dat in 2022 een besluit wordt genomen over de Funderingsaanpak, waarin aanvullende maatregelen worden voorgesteld. De voorliggende Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslân geeft hier invulling aan.

KANTTEKENINGEN
Het college heeft op 6 september 2022 een brief gestuurd naar de Gedeputeerde Staten en het Dagelijks Bestuur. In deze brief heeft het college het gevoel van de raad, zoals verwoord in de zienswijze van de raad op het Veenweideprogramma 2021-2030, nogmaals naar voren gebracht. Ook heeft het college aangegeven een oplossingsrichting te missen in de Funderingsaanpak; ‘Oplossingsrichting 4: compensatie’, zoals voorgesteld door de Funderingstafel.

Vanuit juridisch oogpunt zijn woningeigenaren zelf verantwoordelijk voor de staat van hun fundering en voor funderingsherstel. Uitspraken van de Raad van State uit 1996 en 2005 zijn in deze lijn gedaan en een analyse van advocatenkantoor Trip uit 2019 bevestigt dit uitgangspunt. Ondanks de juridische werkelijkheid, wordt er bij de gezamenlijke overheden een politiek-bestuurlijk morele verantwoordelijkheid gevoeld om gedupeerden van funderingsschade tegemoet te komen.

Vanuit Friesland is er een lobby gestart richting het Rijk/ministerie van BZK om het Fonds Duurzaam Funderingsherstel zo snel als mogelijk om te bouwen naar een landelijk dekkend fonds, met een bredere propositie aansluitend bij de Friese situatie. Deze lobby is een gezamenlijke inzet van de drie Friese overheden. Bij deze lobby betrekken we onze wens om ‘niet-kunners’ tegen een zo laag mogelijke, het liefst geen, rente te laten lenen bij het fonds.

Het college stelt tevens voor een brief te sturen aan de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Binnen de Friese aanpak lopen de decentrale overheden namelijk aan tegen de grenzen van wat zij kunnen bieden, binnen de eigen rollen en verantwoordelijkheden. Het college is van mening dat met hetgeen geboden kan worden, de problemen van woningeigenaren met funderingsschade echter niet opgelost zijn. Dat terwijl de nood hoog is. Volgens het college is het nodig dat het Rijk ook haar rol en verantwoordelijkheid pakt binnen het Fonds Duurzaam Funderingsherstel en een financiële bijdrage levert

voor (gedeeltelijke) schadeloosstelling. Alleen zo kan dit maatschappelijk probleem opgelost worden en kan er perspectief geboden worden aan onze inwoners. Het college voelt zich hierin gesterkt door de unaniem aangenomen motie in de Tweede Kamer, de roep voor een Deltaplan en de recente brandbrief van Vereniging Eigen Huis.

AANPAK/UITVOERING
De ontwerp-Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslân is een gezamenlijke aanpak van de Friese overheden: de Provincie Fryslân, het Wetterskip Fryslân en de zeven veenweidegemeenten. Besluitvorming hierover vindt plaats door alle betrokken overheden. Het is belangrijk dat er in Fryslân één aanpak is voor alle woningeigenaren met funderingsschade in het veenweidegebied. Onderstaand wordt per oplossingsrichting ingegaan op enkele relevante aspecten.

Oplossingsrichting 1 – Helpen met informatie
Met deze oplossingsrichting worden eigenaren beter geïnformeerd over het voorkomen van funderingsschade of, als ze al schade hebben, welke maatregelen ze kunnen nemen. De spil van deze oplossingsrichting is het Funderingsloket. Het bestaande loket wordt verbeterd. Er wordt meer informatie beschikbaar gesteld en eigenaren kunnen een afspraak maken met een medewerker van het loket. Het is de bedoeling om een gezamenlijk loket voor de negen betrokken overheden in te stellen. Dit betekent dat er geen centraal fysiek loket komt, maar dat medewerker(s) van het loket terecht kunnen op de gemeentehuizen van zeven veenweidegemeenten. En indien gewenst op het provincie- of waterschapshuis. Het doel is dicht bij de eigenaar te staan en vraaggestuurd te werken. Funderingsproblematiek manifesteert zich namelijk niet op alle plekken op dezelfde manier en in dezelfde mate.

Het is de bedoeling eigenaren, die zich bij het loket melden, op een goede manier te helpen. En om iedereen die zich meldt, te kunnen helpen. Daarom wordt het aantal uren per eigenaar gemaximeerd. Maar wel op een zodanige manier dat iedereen goed kan worden geholpen.

Punt van aandacht is nog of het loket van toepassing is op zowel eigenaren als ondernemingen (eigenaren die bedrijfsmatige activiteiten uitvoeren vanuit hun woning). Bij ondernemingen speelt namelijk het aspect van staatssteun. Dit aspect wordt de komende maanden verder uitgewerkt. Het is eveneens van toepassing op oplossingsrichtingen 2 en 3. Tevens is het college van mening dat het loket steviger ingericht mag worden.

Oplossingsrichting 2 – Helpen met onderzoek
Kern van deze oplossingsrichting is het instellen van een subsidieregeling voor funderingsonderzoek en advies over maatregelen en financiering. Het ligt in de rede dat de uitvoering van deze regeling bij de provincie wordt ondergebracht, vanwege de ervaring die de provincie heeft met het uitvoeren van subsidieregelingen.

Aan een bureau dat een funderingsonderzoek uitvoert wordt als voorwaarde gesteld dat deze werkt volgens de F3O-richtlijn. Dit is een onafhankelijk vastgestelde landelijke richtlijn voor funderingsonderzoek. Hiermee is de kwaliteit gegarandeerd en worden geen specifieke bedrijven bevoordeeld of benadeeld.

Het tweede onderdeel van deze oplossingsrichting is een innovatieregeling. Deze regeling beoogt de ontwikkeling van (innovatieve) methoden om funderingsschade te herstellen of te voorkomen, te stimuleren. De innovatieregeling wordt uitgevoerd via een subsidieregeling. De verdere invulling van de regeling wordt de komende maanden verder uitgewerkt.

Oplossingsrichting 3 – Helpen met financiering
In deze oplossingsrichting wordt voorgesteld om aan te sluiten bij het landelijk Fonds Duurzaam Funderingsherstel. Dit fonds is er op dit moment ook al, maar functioneert onvoldoende. Wetterskip Fryslân heeft eind 2021 besloten zich aan te sluiten bij het fonds vanwege de urgente gevallen in de Groote Veenpolder. Tot op heden is er hiervan geen gebruik gemaakt. Zo komen eigenaren die moeten slopen en nieuw bouwen of die bedrijfsmatige activiteiten ontplooien vanuit hun woning niet in aanmerking voor een lening uit het fonds. Dit soort aandachtspunten zullen in een ‘2.0 versie’ van het fonds moeten worden aangepast. Het ministerie van BZK beraadt zich op dit moment over het aanpassen van het fonds. Vanuit Friesland zijn we hierover in gesprek met het ministerie.

Deze faciliteit wordt ingesteld voor zogenoemde ‘niet-kunners’; eigenaren die bij hun eigen bank of hypotheekverstrekker niet terecht kunnen voor een lening. Het is de bedoeling dat er voor deze eigenaren een garantstelling wordt afgegeven. De overbruggingsfaciliteit vraagt nog nadere uitwerking, hetgeen de komende maanden wordt opgepakt.

COMMUNICATIE
De terinzagelegging heeft plaatsgevonden op basis van de provinciale inspraakverordening en zijn zes zienswijzen ontvangen. De provincie informeert deze insprekers over de procedure en de mogelijkheid om hun zienswijze toe te lichten. Twee van de zes insprekers hebben hun zienswijze ook bij het waterschap ingediend. Het waterschap informeert deze insprekers over de procedure bij het waterschap en de mogelijkheid om hun zienswijze toe te lichten bij de behandeling in de AB-commissie.

Idealiter nemen de negen overheden gelijktijdig een besluit over de aanpak en wordt de media hierover in één keer geïnformeerd. Een gelijktijdig besluit lukt waarschijnlijk wel eind december voor waterschap en provincie maar niet voor de zeven gemeenteraden die verspreid over de periode december tot februari de aanpak behandelen. In de communicatie over het besluit door waterschap en provincie in december wordt dit toegelicht.

Voor de uitvoering van de Funderingsaanpak wordt een communicatieplan gemaakt onder regie van het Funderingsloket dat de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie gaan vormen voor de Funderingsaanpak.

DUURZAAMHEID
De aanpak is gericht op het veilig kunnen wonen in het veenweidegebied. Duurzaamheid is geen specifiek onderdeel van de aanpak. Wel is het plausibel dat een eigenaar ook verduurzamingsmaatregelen neemt als de fundering van zijn woning moet worden aangepakt.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING
Bij de ontwerp-Funderingsaanpak is het voorstel gedaan de kosten voor oplossingsrichting 1 en 2 te verdelen tussen de provincie (1/3), het waterschap (1/3) en de gemeenten (1/3). De zeven deelnemende gemeenten hebben aangegeven financieel te willen bijdragen aan:
- de éénmalige kosten in oplossingsrichting 1;
- de personele kosten voor het Funderingsloket, zoals opgenomen in de oplossingsrichting 1 en 2.

De gemeenten hebben aangegeven niet financieel te willen bijdragen aan:
- de kosten van het subsidiebudget voor funderingsonderzoek;
- de kosten voor het innovatiefonds;
- de kosten van oplossingsrichting 3, de overbruggingsfaciliteit.

<u>Financiële verdeling veenweidegemeenten</u>
Het voorstel is om de kosten waaraan de veenweidegemeenten bijdragen globaal te verdelen op basis van het potentieel aantal schadegevallen per gemeente, zoals in de Funderingsaanpak is weergegeven. Hierbij is gerekend met de aantallen binnen de zeven deelnemende veenweidegemeenten. In onderstaande tabel is dit uitgewerkt.

Gemeente	**Aantal potentieel risicogevoelige woningen**	**Globaal percentage**
Súdwest-Fryslân	ca. 2750	40%
De Fryske Marren	ca. 1700	20%
Leeuwarden	ca. 1100	20%
Heerenveen	ca. 600	6%
Weststellingwerf	ca. 650	6%
Opsterland	ca. 750	6%
Smallingerland	ca. 125	2%
Totaal	**ca. 7675**	**100%**

Voor gemeente Weststellingwerf komen de bijdragen uit op de volgende bedragen:
- Eenmalig € 2.230 (6% van 1/3 van € 111.500)
- Structureel € 16.230 (6% van 1/3 van € 395.000)

De bovenstaande financiële uitkomsten zullen in de eerstvolgende kadernota/voorjaarsnota verwerkt worden.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,

de secretaris,	de burgemeester,
VAN MAURIK	VAN DE NADORT

gemeente
Weststellingwerf

Registratienummer: 0098161585

De raad van de gemeente Weststellingwerf;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

b e s l u i t

a. de Funderingsaanpak Veenweidegebied Fryslân (met kenmerk: 0098469886) vast te stellen;
b. in te stemmen met de brief aan de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijk Ordening (met kenmerk: 0098472653).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ,
de griffier, de voorzitter,